

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету фізики, електроніки та
комп'ютерних систем

Андрій ТУРІНОВ
(ім'я та прізвище)

«25» червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 1.4 Методологія педагогічного процесу у вищій школі

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 104 Фізика та астрономія

освітня програма Фізика та астрономія

рік набору 2024/2025 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник: професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Лілія Нечуговська, д.п.н.,
професор

Погоджено гарант ОП

В.В.Скалозуб

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Протокол від «24» червня 2024 р. № 12

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету фізики, електроніки та
комп'ютерних систем

Протокол від «25» червня 2024 р. № 27

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2024/25	1	2	2				ао	1	3,0	90	24	16	8	-	-	66

1. Мета дисципліни:

- забезпечення теоретичної і практичної підготовки здобувачів вищої освіти до виконання функціональних обов'язків науково-педагогічного працівника в закладах вищої освіти України самостійно та у складі команди (педагогічного колективу);
- створення умов, наближених до практичної професійної діяльності;
- наповнення освітнього процесу майбутніх педагогів інноваційними методами навчання;
- використання можливості самореалізації й самовдосконалення здобувачів освіти під час оволодіння фаховими знаннями.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК09. Здатність до розуміння філософських засад педагогіки, системних зв'язків між педагогічними явищами і процесами, критичного аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу; діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції.

СК03. Здатність представляти та обговорювати результати своєї науково-дослідницької роботи державною мовою, а також англійською мовою чи одною з офіційних мов Європейсько Союзу, в усній та в письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з фізики та/або астрономії і ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

СК04. Здатність організовувати та здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фізики та/або астрономії.

СК07. Здатність готувати, планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології; впроваджувати педагогічні інновації в освітній процес вищої школи.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Для успішного опанування навчальною дисципліною «Методологія педагогічного процесу у вищій школі» здобувачі вищої освіти повинні опанувати наступні дисципліни: «Філософія та наукова етика», «Академічне письмо та спілкування іноземною мовою» та «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	<p>Знати філософські засади педагогіки, системні зв'язки між педагогічними явищами і процесами, критичний аналіз міждисциплінарних явищ та процесів.</p> <p>Вміти здійснювати різні види історико-педагогічного аналізу, адаптувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; критично аналізувати міждисциплінарні явища та процеси у професійній підготовці здобувачів вищої освіти.</p>	<p>РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p>	<p>T1-3, T5-8</p>
2	<p>Знати наукові та організаційні засади системи освіти України, специфіку навчальних закладів різного типу.</p> <p>Вміти добирати методи та застосовувати механізми здійснення оптимального педагогічного впливу на студентів з метою розкриття їхнього особистісного потенціалу.</p>	<p>РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи природничих наук, а також методологію наукових досліджень, місце фізики в системі наукових знань як методологічної основи природничих, інженерних наук та технологій; застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фізики та/або астрономії та у викладацькій діяльності.</p>	<p>T3, T7</p>
3	<p>Знати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти.</p> <p>Вміти використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі.</p>	<p>РН11. Організовувати освітній процес і проводити педагогічну діяльність у сфері фізики та/або астрономії, забезпечувати відповідне наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення.</p>	<p>T4, T5, T7</p>
4	<p>Знати сучасну методологію освіти; методи наукового пізнання, існуючі педагогічні методи, технології; становлення та розвиток педагогічної теорії та практики в історії зарубіжної та вітчизняної педагогіки; зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку.</p> <p>Вміти здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, складати конспекти лекційних, семінарських (практичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.</p>	<p>РН12. Здатність здійснювати різні види історико-педагогічного аналізу, адаптувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; критично аналізувати міждисциплінарні явища та процеси у професійній підготовці здобувачів вищої освіти; використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі. процесу</p>	<p>T1-T8</p>

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин *				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
1	Тема 1 Соціальні, економічні та етичні аспекти організації і планування освітнього процесу у ЗВО	2	1			8
2	Тема 2 Нормативно-правові засади освітнього процесу у вищій школі в Україні	2	1			8
3	Тема 3 Особливості організації та управління освітніми проектами	2	1			8
4	Тема 4 Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО	2	1			8
5	Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	2	1			8
6	Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	2	1			8
7	Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	2	1			8
8	Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід'ємна складова професійності викладача	2	1			10
Всього		16	8			66

Тематика практичних занять

№ Темі	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1-2	Практичне заняття 1 «Особливості вищої освіти у країнах світу»	2	№ 1, 2, 3
Тема 3-4	Практичне заняття 2 «Фінансове та методичне забезпечення, а також документообіг у ЗВО України»	2	№ 1, 2, 3
Тема 5-6	Практичне заняття 3 «Організація освітнього процесу у вищій школі: закордонний досвід та національні реалії»	2	№ 1, 2, 3 додаткова № 1
Тема 7-8	Практичне заняття 4 «Інновації у сфері освіти. Технології розробки та впровадження»	2	№ 1, 2, 3 додаткова №2, 3, 4
Всього годин		8	

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Автономія університетів. Досягнення та сучасні проблеми	8	№ 3, додаткова № 1
Тема 2	Позитивні та негативні фактори реалізації Болонського процесу в Україні	8	№ 3
Тема 3	Інновації в освіті як вимога часу	8	додаткова №4
Тема 4	Розробити науково-методичне забезпечення навчальної діяльності студента	8	№ 1, 2, 3
Тема 5	Проблеми стимулювання та контролю навчально-пізнавальної діяльності	8	№ 1, 2, 3; додаткова №2
Тема 6	Студентоцентрована педагогіка: проблеми втілення	8	№ 1, 2, 3; додаткова №4
Тема 7	Формування культури педагогічної праці студентів у процесі позааудиторної діяльності	8	№ 1, 2, 3; додаткова №3
Тема 8	Формування педагогічної культури викладача у процесі професійної підготовки	10	№ 1, 2, 3
Всього годин		66	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Участь у дискусіях (4 теми по 2 бали)	26, 30, 34, 38 тиждень	8
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань	36 тиждень	12
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	38 тиждень	30
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Участь у дискусіях	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач пасивний у дискусії, не дотримується правил дискутування
1 бал	Здобувач бере активну участь у дискусії, позиція і зауваження не завжди чітко аргументовані
2 бали	Здобувач висловлює чітко аргументовану позицію, ставить уточнювальні питання з метою подальшого розвитку дискусії
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) заняття	
Бали	Критерій
0 балів «незадовільно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом
1-2 бали «задовільно»	здобувач загалом засвоїв основний навчальний матеріал, але оперує ним недостатньо чітко та упевнено, слабо визначає зв'язки й відносини між предметами і явищами, спроможний використовувати свої знання на практиці, правильно використовує прийоми і дії, але не в повному обсязі володіє інноваційними методами, демонструє незначний прогрес, має уявлення про наукову етику
3-4 бали «добре»	здобувач демонструє, що засвоїв навчальний матеріал на достатньо високому рівні, на питання відповідає вільно, але недостатньо широко (під час тестування робить деякі незначні помилки), правильно застосовує знання під час практичних робіт, демонструє прагнення до саморозвитку
5 балів «відмінно»	здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, демонструє його міцне засвоєння, виявляє глибоке розуміння матеріалу, формулює та вичерпно обґрунтовує власні висновки, вміло використовує матеріал на практиці, оперує поняттями наукової етики
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань	
Бали	Критерій
3 презентації по 4 бали	
0-1 бал	Недбале оформлення роботи, зміст роботи не відповідає темі
2 бали	В оформленні роботи наявні недоліки. Тема висвітлена не повно, або окремі питання змісту не відповідають темі. Здобувач не продемонстрував здатності систематизувати матеріал та робити власні висновки. У тексті відсутні приклади практичного застосування результатів досліджень.
3 бали	Оформлення роботи відповідає усім вимогам, але наявні незначні недоліки. Тема висвітлена достатньо повно. Матеріал викладено логічно й послідовно, здобувач продемонстрував уміння робити власні висновки, але вони не завжди ґрунтовні.
4 бали	В оформленні роботи ураховані усі вимоги. Тема висвітлена повно. Здо-

	бувач продемонстрував здатність до репродуктивного застосування знань, робить власні аргументовані висновки. Текст супроводжується вдалими прикладами
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	
Бали	Критерій
Оцінювання практичного завдання з оформлення конспектів одного лекційного та двох семінарських (практичного або лабораторного) занять, а також двох відгуків на фрагмент лекційного та семінарського (практичного або лабораторного) занять однокурсника	
0 балів «незадовільно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом
1-5 балів «незадовільно»	здобувач загалом засвоїв основний навчальний матеріал, але оперує ним недостатньо чітко та упевнено, слабко визначає зв'язки й відносини між предметами і явищами, спроможний використовувати свої знання на практиці, правильно використовує прийоми і дії, але не в повному обсязі володіє інноваційними методами, демонструє незначний прогрес, має уявлення про наукову етику
6-10 балів «задовільно»	здобувач демонструє, що засвоїв навчальний матеріал на достатньо високому рівні, на питання відповідає вільно, але недостатньо широко (під час тестування робить деякі незначні помилки), правильно застосовує знання під час практичних робіт, демонструє прагнення до саморозвитку
11-20 балів «добре»	здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, демонструє його міцне засвоєння, виявляє глибоке розуміння матеріалу, формулює та вичерпно обґрунтовує власні висновки, вміло використовує матеріал на практиці, оперує поняттями наукової етики
21-30 балів «відмінно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

Методи навчання:

- Самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури з інноваційної діяльності науковця).
- Інтерактивне навчання (дискусії, співбесіди).
- Словесні методи (лекції, пояснення)
- Наочні методи (презентації).
- Практичні методи (виконання практичних робіт та конкретних завдань).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання: Проектор - 1 од.; ноутбук - 1 од.; флип-чарт - 1 од.; ілюстрації, таблиці, схеми; навчальні відеоролики (мультимедія програвач WindowsPlayer)

Програмне забезпечення:

ресурси Microsoft Office365 (Teams, Word, PowerPoint, Forms), Zoom, GoogleClassroom; YouTube.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 016 – «Спеціальна освіта» / укл. : Лілія Нічуговська, Анастасія Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 67 с.

Додаткова:

1. Ірина Маркіна, Лілія Нічуговська, Наталія Карапузова, Генріх Казарян, Алла Дедушно «Structural and Function Model of Formation of an Inclusive Education Management System: World Experience». Internation Journal of Internation, Creativity and change Volume 11, Issue 5, 2020.
2. Нічуговська Л.І. Стратегія і менеджмент професійної мобільності майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки. Імідж сучасного педагога: Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал. Вип. 1(170). Полтава. 2017.
3. Нічуговська Л.І. Професійна рефлексія як чинник розвитку творчого потенціалу викладача вищого навчального закладу. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка», 2017. Вип. 3 (5).
4. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73.

8. Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: www.npu.edu.ua
2. Закони України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Нічуговська Л.І., Ніколенко Л.М. Педагогічний менеджмент у розвитку інтегральної компетентності майбутніх фахівців галузі спеціальної освіти в умовах магістратури. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип.16 том 2 / за ред. М.К. Шеремет.- Кам'нець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2020. С. 118-201. URL: <http://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom-22020/nichugovska-li-nikolenko-lm-pedagogichnij-menedzhment-u-rozvitku-integralnoi-kompetentnosti-majbutnih-fahivciv.html>
4. Нічуговська Л.І. Педагогічний менеджмент у формуванні творчого потенціалу майбутніх соціальних педагогів в умовах магістратури. Вісник ЧНУ, серія «Педагогічні науки», 2019. №3, с.101-107. URL: <http://pedjournal.cdu.edu.ua/article/download/3492/3796>
5. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/8.1/16.pdf>
6. Репозиторій ДНУ ім. Олесь Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>
Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. Вип. 4: в 2-х томах. Т. 1. 306 с. URL: http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/08/Zbirnyk_LNNCPO-4-1.pdf